

He aha te kano ārai mate BCG?

Ko te kano ārai mate BCG he werohanga ki ngā tamariki e nui ake te mōrearea ki te mate koho (TB).

Ka āwhina te kano ārai mate BCG i te pūnaha ārai mate o tō tamaiti ki te whawhai i ngā huakita e pā mai ai te koho me te ārai i te pānga mai o ngā mate koho nui ki a ia.

He KOREUTU te kano ārai mate BCG mō ngā tamariki i raro i te rima tau e nui ake te mōrearea ki te mate koho.

Mēnā he pātai āu, e hiahia mōhiohio atu anō, tēnā whakapā ki a:

Te ingoa o te ratonga hauora tūmatanui:

Wāhi noho: _____

Waea: _____

Paetukutuku: _____

Mō ētahi atu kōrero:

www.health.govt.nz/tuberculosis

New Zealand Government

E wātea ana tēnei rauemi i www.health.govt.nz, i te Kaiwhakarato Whaimana rānei i tō Poari Hauora ā-Rohe. Revised February 2015. Māori. Code HE2206

Te kano ārai mate BCG

Ngā pārongo mā ngā mātua

Mō ngā pēpē me ngā tamariki e mōrearea ana ki te mate koho (TB)

immunise

their best protection

immunise

their best protection

Mā wai te kano ārai mate BCG?

Ka tukuna te kano ārai mate Bacille Calmette-Guérin (BCG) ki ngā tamariki i raro i te rima tau e nui ake te mōrearea ki te kohi.

He nui ake te mōrearea o tō tamaiti ki te mate kohi, ā, e āhei atu ki te kano ārai mate BCG koreutu, mēnā:

- e noho kāinga ana ia me tētahi whānau e pāngia ai tētahi tangata e te mate kohi, i pāngia ai rānei ki te kohi i mua
- he mātua, he mema rānei o te whare i noho mō te ono marama, neke atu rānei (i roto i ngā tau e rima kua hipa), i tētahi whenua e nui ai te mōrearea ki te mate kohi
- ka noho mō te toru marama, neke atu rānei ki tētahi whenua mōrearea nui (hei ngā tau e rima tuatahi), ā, te āhua nei ka whai pānga ki te hunga mate kohi.

Ka whakamōhiotia koe e tō kaiāwhina whakawhānau, e tō tākuta rānei mēnā e mōrearea ana tō tamaiti ki te mate kohi. Kia mōhio noa koe, he nui te mate kohi ki ēnei whenua:

- te nuinga o Āwherika
- he wāhanga nui o Amerika ki te Tonga
- Rūhia me ngā whenua o te Kotahitanga o Rūhia i mua
- te whenua nui o Īnia
- Haina, me Hongjipua; Taiwana (ROC)
- Āhia ki Paeroa (hāunga a Hingapoa)
- ētahi whenua o Te Moana-nui-a-Kiwa (hāunga Ngā Kuki Airani, Niue, Hāmoa, Tokerau me Tonga).

He aha te mate kohi?

- He mate hōrapa te mate kohi. Tērā pea ka pupū ake te ngenge, te maremare, te kirikā, me te hāhā.
- Ko te tikanga ka pā te kohi ki ngā pūkahukahu, engari ka taea anō te pā atu ki ētahi atu wāhanga o te tinana, pēnei i ngā tīpona waitinana, ngā koiwi, ngā pona me ngā tākihi. Ka pupū anō pea te mate kiriuhi uakakā i te kohi.
- Ka taea te mate kohi te whakawhiti tangata ki te tangata mā te maremare, te tuha me te matihe.
- Tata ki te 300 ngā kēhi mate kohi i Aotearoa i ia tau.

Me pēhea taku tiaki i taku tamaiti mai i te kohi?

Ka taea te tuku ārainga mate ki tō tamaiti mā te kano ārai mate BCG. Ka āwhina te kano ārai mate BCG i te pūnaha ārai mate o tō tamaiti ki te whawhai i ngā huakita e pupū ai te mate kohi.

Ka tukuna taua kano ārai mate ki te peke o tō tamaiti mā te werohanga.

He aha te wā pai mō taku tamaiti ki te whiwhi i te kano ārai mate BCG?

- He pai ake mō tō tamaiti ki te whiwhi i te kano ārai mate i ētahi rā mai i tōna whānautanga tae noa ki te ono marama, engari ka taea anō te whiwhi kano ārai mate tae atu ki te rima tau.

- Mēnā e pakeke atu tō tamaiti i te ono marama, ka whakamātauhia ia kia kitea mēnā kua pā te huakita kohi ki a ia. Kei ngā hua o te whakamātautau tērā e kitea mēnā ka whakaratoa te kano ārai mate BCG ki tō tamaiti.

Ka pēhea te whiwhi o taku tamaiti ki te kano ārai mate?

Ka taea e koe te kōrero ki tō kaiāwhina whakawhānau, ki tō tākuta rānei ki te whakarite wā. Ka taea anō te whakapā atu ki tō ratonga hauora tūmatanui tūtata mai me te pātai atu ki te tapuhi BCG i tō rohe.

Tirohia ngā kōrero i te whārangi o muri.

Ka aha i muri i te werohanga?

He rite tonu te pā o ngā tauhohenga ki ngā kano ārai mate BCG, engari he onge ngā raruraru nui wā roa. Ka pā mai he ipuipu ki te nuinga o ngā tamariki i te wāhi i werohia. Ina ora mai, ka mahue mai pea he mahu iti.

- Hei ngā wiki kotahi ki te ono, tērā pea ka pupū mai tētahi namunamu whero ki te wāhi i werohia.
- Hei ngā wiki ono ki te tekau mā rua, tērā pea ka huri te namunamu ki tētahi hahiki iti. Ki te pēnei, me uwhi ki tētahi whāriki ārai kia uru ai te hau. Kua e whakamahia ngā tāpi whakapiri.
- Tae atu ki te toru marama pea te roa e pai ai te hahiki, tērā pea ka pā mai tētahi mahu iti. Kei te pai tēnei.

He pēhea te whai kiko o te werohanga?

Ahakoā kāore e āraitia e te kano ārai mate BCG ngā whakapokenga o ngā huakita e pā mai ai te mate kohi, ka āwhina ki te aukati i te mate kohi nui mai i ngā tamariki.

E hia te roa e mahi ana te kano ārai mate?

E whakaatu ana ngā mātai e tiaki ana te kano ārai mate BCG mai i te mate kohi nui mō ngā tau neke atu i te 15 mai i te werohanga.